

Psalm – visa – poesi

Fick en lätt chock när jag i VK 23 i min egenskap av visskribent – tillsammans med Olov Hartman - blev tvångsförpassad till litteraturhistorien. Mot slutet av 50-talet tänkte jag nån gång – då i min egenskap av enda kvarvarande psalmdiktare i landet att man borde bli uppstoppad och utställd i en monter i Naturhistoriska muséet. Sen dess så har det kommit så många psalm – visdiktare, så man har överlevt sej själv också som den sista i sin art. Och så ska man plötsligt hänvisas till ett annat slag av spöktillvaro. Det kändes, Lars, ungefär som ett frihetsberövande domstolsutslag för ett brott som man inte vet vilket det kan vara. Jag vill komma till himlen, för där finns det sång. Önskar inte och har aldrig önskat komma in i litteraturhistorien. Kanske påverkad av min svärfar en gång i tiden, Sven Lidman. Han hade dikten och litteraturhistorien i sitt väldiga minne och sin upplevelse men visste lika radikalt att det var inte dit han hörde. ”Det går lögn i dikt som mal i ylle”, ett kanske lite överdrivet påstående. En gång för alla har jag valt predikoyrket. I hastigt mod sprang jag vid ett tillfälle opp på Bonniers förlag och lämnade in ett diktmanus. Tor Bonnier läste det och tyckte om det, har jag hört.

” Ett misstag ” kände jag efteråt, ungefär som Tor Bonnier i sin memoarbok kallar sitt styrelseledamotskap i Enskilda Banken.

På två rader blev jag – som medarbetare i 1937 års psalmbok – omnämnd av den fromme, anpasslige Erik Hjalmar Linder i hans litteraturhistoria. Det var 2 rader för mycket. Vad har ”Jesus från Nasaret” ”Lova Herren sol och måne” ”Guds kärlek är som stranden och som gräset” etc. med litteraturhistoria i Schuck – Lindersk mening att skaffa? Om nu artikeln så totalt slår slint på en punkt som jag kan kontrollera förstår jag hur vint och blint alltihopa är med sina konstruerade motsättningar och falska polariseringar. Kan man inte snart få slippa dessa evinnerliga gräsrötter. Det finns toppar också i gräset och blommor, det är där vinden, visan, solglittret, kommunikationen, demokratin finns, inte nere bland gräsrötterna som bara slåss och trängs med varandra.

”Men förlägger vi diskussionen främst på denna nivå, då har vi skurit av kanske huvudparten av de människor vi (vilka vi?) vill nå med den evangeliserande visan”
Dösnack!

Både Olov Hartman och jag bygger våra texter på bibelordet och dogmat, det tolkade bibelordet. Bibeln är motsägelsefull, svår ibland och det är livet också. Det enda saliggörande receptet är inte att skriva ”enkelt” . Då kan man lätt åstadkomma den största falsifikationen. Varför är det ofta i de svåraste bibelböckerna, Jobs bok, Uppenbarelseboken, människor bäst känt igen sej? Varför gjorde Jesus sina ” enkla ” liknelser till fixerbilder? Han räknar med människan, med de fonder av intelligens och egen förmåga som finns hos människan att se, gissa rätt, hitta fram själv. Evangeliet är inte bara något som ska skvalas in och ut genom öronen. Det är något som ska gömmas i hjärtat.

Visan – psalmen ska vara sådan att den kan följa en mänska. Då kan den få sin kanske största betydelse; att bli en klangbotten, en strukturerande ton, hjälpa mej att hitta mej själv, min identitet.

Jag tror på visan som den kanske starkaste förtätningen vi kan få av evangeliet, därför att den är både ord och ton. Den kan ” gå ut i hela världen och predika

evangelium för allt skapat ". Men då måste texten ha tyngd och ljus och melodien kunna mäta sig med fåglarnas.

Lars, läs Sören Kierkegaards " Uafslutted uvidenskablig efterskrift " så blir du avhypnotiserad från dina föreställningar om massa, mängd, längd – hur långt det ena och det andra kan nå fram.

En nyskapad symbolbild i någon av Olov Hartmans " svåraste " texter kan ha en lyskraft och gnistra fram budskapet längre än alla haderittare och haderittor tillsammans.